

Tezy na otwarcie spotkania inaugurującego konsultacje Wytycznych

Warszawa, 16 kwietnia 2014 r.

Dlaczego się tu znaleźliśmy?

Przypomnienie: od 1994 r. obowiązywało Zarządzenie Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z 5 października 1994 r. wprowadzające "Wytyczne stosowania drogowych barier ochronnych". Polski Komitet Normalizacyjny opublikował 10 sierpnia 2009 r. normę PN-EN 1317 "Systemy ograniczające drogę", w tym część 5 tej normy PN-EN 1317-5+A1:2009 "Wymagania w odniesieniu do wyrobów i ocena zgodności dotycząca systemów powstrzymujących pojazd" jako normę zharmonizowaną.

To spowodowało konieczność dostosowania treści "Wytycznych" z 1994 r. do nowego stanu prawnego. Nie wdając się w dyskusję o systemie zarządzania drogami w Polsce, powiem, że w czasie który upłynął od wydania wytycznych, okazało się, że zamiast dróg publicznych mamy drogi różnych kategorii. Generalna Dyrekcja rozpoczęła prace nad opracowaniem "Wytycznych stosowania drogowych barier ochronnych na drogach krajowych". Ostatecznie ukazały się one 23 kwietnia 2010 r., wprowadzone Zarządzeniem nr 31 Generalnego Dyrektora.

30 kwietnia 2012 r. została opublikowana norma PN-EN 1317-5+A2:2012 Systemy ograniczające drogę -- Część 5: Wymagania w odniesieniu do wyrobów i ocena zgodności dotycząca systemów powstrzymujących pojazd, co oznaczało wycofanie normy z 2009 r. i ponowną konieczność dostosowania "Wytycznych" GDDKiA. Przedstawiony na początku lutego br. projekt stanowi właśnie realizację tego zobowiązania.

W końcu lutego br. w Krakowie odbyło się Forum "Bariery 2014", którego organizatorzy są tu dziś z nami. W spotkaniu tym uczestniczyło wiele osób spośród siedzących na tej sali. Wiadomo, że projekt, opublikowany na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji, spotkał się z wieloma krytycznymi głosami. Jak pamiętamy, pod koniec obrad Forum, dyrektor Departamentu Zarządzania Drogami i Mostami GDDKiA pan Norbert Wyrwich zaproponował zmianę formuły konsultacji w kierunku pracy zespołowej, z udziałem zainteresowanych środowisk. w formie spotkań, podczas których debatowano by punkt po punkcie na temat poszczególnych zapisów. Polski Kongres Drogowy zadeklarował podjęcie się roli organizatora takich środowiskowych konsultacji.

Powtórzyliśmy tę deklarację 7 kwietnia w czasie spotkania zorganizowanego z inicjatywy i w siedzibie Generalnej Dyrekcji. Obecni tam przedstawiciele

stowarzyszeń i organizacji działających w branży drogowej, wskazali Polski Kongres Drogowy jako platformę czy organizatora procesu środowiskowych konsultacji. Podjęliśmy się tego zadania świadomi potrzeby doprowadzenia do akceptowalnego kształtu dokumentu. Nie będę tego rozwijać szerzej, ale cieszę się że dostaliśmy jakby mandat zaufania z waszej strony. Podczas spotkania ustalono, że pomimo kontrowersji, istniejący projekt Wytycznych będzie podstawą prac w ramach konsultacji.

Nasza propozycja formy konsultacji:

1. Zwróciliśmy się do trzech profesorów, uznanych ekspertów od bezpieczeństwa ruchu drogowego, inżynierii ruchu i urzędzeń brd o sprawowanie nadzoru merytorycznego nad pracami. Są to profesorowie: Stanisław Gaca, Kazimierz Jamroz i Tadeusz Sandecki. Byli oni również konsultantami naukowymi przy poprzedniej edycji Wytycznych z 2010 roku. Dwaj pierwsi nie mogli dziś przybyć z powodu ważnych obowiązków na uczelniach, ale zadeklarowali włączenie się w prace na kolejnych etapach, a także nadesłanie opracowań z uwagami i propozycjami. Swoją rolę widzą właśnie jako pewien nadzór, a ja nazwałbym to ostatecznym audytem z punktu widzenia zasad brd wtedy, gdy powstanie poprawiony dokument.

2. Siedzący obok mnie prof. Sandecki, którego chyba nie muszę przedstawiać, kierowałby bieżącymi pracami zespołu redakcyjnego. Jest bowiem oczywiste, że ktoś będzie musiał zredagować ostateczne zapisy, a nawet wykonać szkice czy rysunki. Uznajemy, że prof. Sandecki ma pełne prawo zaproponować skład takiego zespołu, niezbyt szeroki i składający się z osób o znanych mu wysokich kompetencjach merytorycznych. Znamy te osoby, ale jeśli pozwolicie, to pozostawię podanie ich nazwisk Panu profesorowi, który zabierze głos w dalszej części spotkania.

3. Same konsultacje, w sensie przygotowania spotkań, podczas których będzie można zgłaszać uwagi i propozycje, będzie przygotowywał Sekretariat Programowy, który utworzymy - jako PKD – wraz ze współpracującym z nami stowarzyszeniem „Linia życia”. Będą go tworzyć panowie Adam Iwanow i Tomasz Orłowski jako przedstawiciel PKD, a konsultantami zgodzili się być panowie: Leszek Mikołajków i Marek Wierzchowski. Sekretariat przygotowuje materiały do dyskusji, w formie ustrukturyzowanej: od ogółu do szczegółu, pogrupowane w pokrewne problemy do rozstrzygnięcia, opracuje dorobek każdej z konferencji konsultacyjnych i przekaże go zespołowi prof. Sandeckiego.

4. Utworzona zostanie strona internetowa www.konsultacje-bariery.pl, na której zamieszczane będą: istniejący projekt wytycznych, zgłoszone uwagi, opracowania Sekretariatu Programowego, propozycje rozstrzygnięć kolejnych kwestii, które będą przedmiotem konferencji konsultacyjnych, sprawozdania z już odbytych konferencji, ewentualnie inne materiały analityczne i nadesłane opracowania. Po moim

wystąpieniu poproszę pana Tomasza Orłowskiego o krótkie omówienie działania tej strony internetowej.

5. W uzgodnionych datach odbywać się będą otwarte, bezpłatne spotkania konsultacyjne w Warszawie, na neutralnym gruncie, podczas których toczyć się będzie dyskusja nad propozycjami przygotowanymi przez Sekretariat Programowy. Ze względów organizacyjnych, udział w spotkaniu będzie wymagał wcześniejszej rejestracji na stronie internetowej. Na spotkaniu w Generalnej Dyrekcji padły propozycje terminów takich spotkań, z których pierwsze miałyby się odbyć już 27 kwietnia (piątek), a kolejne – jak proponowali organizatorzy krakowskiego „Forum Bariery” - odbywać się w różnych miastach Polski, w powiązaniu z imprezami branżowymi jak Targi w Kielcach. Sądzę jednak, że logistycznie najlepiej będzie spotykać się w Warszawie, które jest zdecydowanie najlepiej skomunikowana z resztą kraju i nie łączyć konsultacji z innymi wydarzeniami. Terminy przygotuje Sekretariat Programowy, jeśli te nasze propozycje spotkają się dziś z aprobatą.

6. Bardzo liczymy na aktywny udział przedstawicieli Generalnej Dyrekcji w konsultacjach, bo jest jakąś niewypowiedzianą obawą, że środowisko przygotuje nową wersję dokumentu, a zarządzenie wprowadzi i tak tą, która przygotowano na początku roku. Mam nadzieję, że ta nieufność zniknie pod wpływem wspólnej merytorycznej pracy. My zresztą podejmując się tej misji, zakładamy dobrą wolę po wszystkich stronach.

Dlaczego właśnie takie szerokie konsultacje?

Aby uzasadnić nasze propozycje tak szerokich konsultacji, sięgnę na chwilę do wiedzy o tworzeniu norm. Jak wspomniałem, „Wytyczne” są oparte o normę zharmonizowaną PN-EN 1317. Technicznie rzecz ujmując, Wytyczne są lokalnym dokumentem aplikacyjnym do norm klasyfikacyjnych – tyle, że nie dotyczą wszystkich dróg w kraju, a jedynie dróg krajowych. A jak wiemy – odsyłam tu do podstawowych materiałów edukacyjnych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, dostępnych choćby na stronie www – Norma to jest „dokument przyjęty na zasadzie konsensu i zatwierdzony przez upoważnioną jednostkę organizacyjną ustalający – do powszechnego i wielokrotnego stosowania – zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników i zmierzający do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonym zakresie”. Dalej: „zaleca się, aby normy były oparte na osiągnięciach zarówno nauki, techniki jak i praktyki oraz miały na celu uzyskanie optymalnych korzyści społecznych”. O czym jeszcze warto pamiętać? Otóż norma jest dokumentem „opisującym sprawdzony stan wiedzy technicznej”, „mogącym stanowić podstawę porozumienia sfery gospodarczej, rządowej i społecznej w spełnieniu określonych warunków bezpieczeństwa i jakości wyrobów i usług”.

Zasady tworzenia norm muszą się analogicznie odnosić do powstających na ich podstawie dokumentów aplikacyjnych – stąd taka szeroka formuła konsultacji projektu Wytycznych. Muszę tu z uznaniem podkreślić, że przedstawiciele Generalnej Dyrekcji rozumieją tę logikę stanowienia norm i deklarują pełną otwartość.

Jakimi zasadami będziemy się kierować?

1. ostatecznym kryterium rozstrzygającym jest wpływ na bezpieczeństwo użytkowników. Choć świadomi jesteśmy że i tu potrzebne są wybory: czy mamy na uwadze bezpieczeństwo rozsądnych i przewidywalnych użytkowników czy też staramy się zabezpieczyć dziewięcioro pijanych nastolatków rozbijających się na przydrożnym drzewie w 5-miejsovym samochodzie, prowadzonym bez uprawnień do kierowania?
2. proponowane rozwiązania muszą być ekonomicznie uzasadnione. Pamiętamy ile kosztowało nas – drogowców i całe społeczeństwo - przewymiarowanie ekranów przeciwhałasowych. Nie chcemy czytać za kilka lat w gazetach dociekań komu zależało na przewymiarowywaniu innych urządzeń na drogach.
3. ochrona konkurencyjności na rynku. Rozwiązania nie mogą faworyzować żadnego producenta bądź dostawcy. Jednocześnie nikt nie może być karany za postęp, za to, że wyprzedził konkurencję, osiągnął wyższą jakość.
4. normy, wytyczne – są to przepisy techniczne, a więc podlegające ścisłym regułom poprawności, zgodności z istniejącym stanem wiedzy. Jeśli widać, że $2 \times 2 = 4$, to nie napiszemy, że 3,5.

Agenda spotkania

Tak jak informowaliśmy, wyglądałaby ona następująco:

1. Po wprowadzeniu, które zaraz kończę, poproszę przedstawiciela GDDKiA o krótkie scharakteryzowanie projektu Wytycznych, przedstawieniu celów, które stawiano przy ich opracowywaniu.
2. Wstępnej oceny projektu ze wskazaniem krytycznych punktów do zmian dokonają panowie: Tadeusz Sandecki, Marek Bujalski i Bogusław Polak. Zakładam, że każdy z Panów zmieści się w 15 minutach
3. potem otworzymy dyskusję. Powinna ona dotyczyć i zaproponowanej tu formy konsultacji i spraw poruszonych przez prelegentów. Prosiłbym o zwięzłe, maksimum 5-minutowe wypowiedzi, oczywiście można będzie zabierać głos kilka razy. Uwaga techniczna: z uwagi, na to, że spotkanie jest rejestrowane, proszę o używanie mikrofonów stojących na stołach i przedstawianie się. Proponuję by zabierający głos nie wstawali, wtedy będą lepiej słyszalni.

Zrobiłem trochę obszerniejszy wstęp, bo chciałem oczyścić pole, na którym będziemy dyskutować. A mianowicie NIE CHCIELIBYŚMY dyskutować o takich sprawach, o których wspomniałem wcześniej: dlaczego wytyczne są zazwyczaj spóźnione, dlaczego opracowuje je taki czy inny zestaw osób, dlaczego Ministerstwo nie zleca opracowania wytycznych dla sieci dróg tylko zarządcy robią to sami? Są to sprawy albo historyczne, albo takie na które nie mamy wpływu. Została wykonana pewna praca, być może niedokończona i z nie całkiem satysfakcjonującym efektem, ale też nie była ona pozorowana. Jest na stole projekt, do którego będziemy się odnosić.

4. Jesteśmy przygotowani, by mówić również o finansach. Zdajemy sobie sprawę, że taki proces musi kosztować. Oczekiwałbym także zatem na deklaracje finansowego wsparcia ze strony podmiotów gospodarczych. Proponuję porozmawiać o tym po zakończeniu merytorycznej wymiany zdań.

5. Chcielibyśmy zakończyć tą część spotkania ok. godz. 15.00 ,choć oczywiście nie przerwiemy dyskusji w pół zdania. Planujemy bowiem zaprosić Państwa, pamiętając o przedświątecznym okresie, na stosowny do okoliczności poczęstunek.